

BESEDNIK.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

Izhaja 20. vsakega mesca.

Velja celoletno 2 gld. — polletno 1 gld.

List 8.

V Celovcu 20. avgusta 1878.

Leto X.

Spomini.

(Spisal Jurij Černogorec.)

(Konec.)

Potekle so počitnice. Treba je bilo zopet misliti na Ljubljano. Prav težko mi je bilo ločiti se od ljube sestrice. Priporočal sem jo materi, da naj posebno skerbno pazi nanjo. Kako žarko je plakala mala deklica na jutro, ko sem se poslovil od nje. „Le kedaj bodeš zopet prišel?“ vprašala je jokaje. Potolažil sem jo, da pridem v ednem tednu zopet. Priporočal sem njenemu varstvu muke, zajčeke in sploh vse, kar je rada imela. Nekaka tužna misel se me je polastila, odhajajoč od doma. Spomini minulih počitnic ponovili so mi v duhu vse one lepe dneve in prizore, ktere sva življala s sestrico. Še le ko sem bil nekaj dni v Ljubljani, sem prav čutil, koliko mi je bila sestrica, vedno mi je nekoga manjkalo. Mati mi je pravila potem, da vedno poprašuje po meni, jaz pa sem kaj pogosto kupil igrač, ter je poslal ljubi sestrici, da si s tem bolj živo ohranim spomin pri njej. Pripovedali so mi po tem domači, da jej je bilo to, kar sem jej jaz poslal, veliko ljubše nego ono, kar je od drugod dobila. Tako pretekle sti zima in pomlad, poletje je nastopilo in počitnice so se zopet približevale. Slišal sem, da je mila sestrica nekaj zbolela, vendar rekli so mi, da ni nevarna bolezen in kmalo zopet okreva. Pristavila je tudi mati, da sedaj veliko bolj po meni poprašuje, — revici bilo je dolg čas, nikogar ni imela, da bi jej bil kaj pravil. Neka huda slutnja se me je polastila, ko sem slišal, da je ona bolna, ktero sem imel tako rad. Želel sem le domov in komaj pričakoval, da sklenemo šolsko leto. Prišel je zaželeni čas in hitel sem domov. Najprvo prašal sem po njej. Bilo je na večer. Mati mi pravi, da sedaj spi v gornji sobi, toda jaz nisem mogel sterpeti, da je ne vidim. Prižgal sem luč in hitel po stopnicah k njej. Pridem do postelje. Tužnokrasen pogled bil je to zame. Kakor angelj ležala je, rahlo dihajoč na postelji, njej pri nogah pa tigra. Laščeki so jej precej zrastli in kodrasto se vili krog bledega lica. Njene ustne niso bile več tako rudeče, kakor prej, rudečica je zginila tudi z lica, vpadla in bleda bila je v obraz.

Snežno belo bilo je njeno čelo, katero je dobro značevalo čistost njene angeljske duše. Na zglavji ležale so one bukve s podobami, katere sem jej bil jaz pustil, ko sem odšel v mesto. Kakor očaran stal sem pred njo, še ganiti se nisem upal, da jej ne kalim sladkega miru. Neki glas v meni pa mi je pošepetal, kakor kak zloben duh: „Ta ne bode več dolgo!“ Stresnil sem se in huda boleost se me je polastila pri tej misli. Sedaj jo posili hud kašelji in oči odpre. Krog usten se jej zaziblje blagosten smeh in naglo se dvigne. Jaz se sklonim k njej in poljubila me je s svojimi merzlimi ustnami. „Veš nekaj tako lepega se mi je senjalo, po tem pa tudi, da si ti prišel!“ dé šepetaje in se zopet vleže. Pravila mi je sedaj vse, kar se jej je pripetilo, kako je bila vesela mojih igrač, katere sem jej pošiljal; toda smejala se ni tako pogosto, kakor prej, le redko so se njene ustne zakrivile na smeh. Pripovedovala je o zajčeki, koliko jih je in kake barve so, potem, da so mati tistega porednega petelina zaklali in več enakega. Potem pa vzeme bukve v roke, ter mi pokaže neko podobo: „To sem mnogokrati gledala, prav lepa se mi zdi, ti pa mi nisi nikoli pravil o njej; dé in mi pokaže podobo. Bila je res lepa podoba, ne vem kako, da ni prejšnje leto nikedar na versto prišla. Predstavljala je smert detetovo. Dete leži mertvaško ovenčano na postelji. Nedolžnost se mu zna na okroglih licih, ustne pa derži na smeh, kot bi bilo veselo, da je zapustilo solzno dolino in se preselilo v pravo domovino. Na mizi zraven postelje obseva čarobno luč ta prizor. Pri detetovej postelji sedi mila mati, si zakriva tužno lice in britko plače po malem nedolženčku. Nad detetom se ziblje množica angeljev, med njimi pa detova duša, katero ponesejo na svojih zlatih krilih med zvezde, da se ž njimi vred raduje. Nekako čudno so se lesketale modre oči sestrice, ko sem jej podobo pojasnil, in vse to povedal, kar si mora domišljija sama dostaviti. Zelo je bila ginjena, svitle solze so jej tekle po licu, ni dosti govorila več, kmalo je zopet zaspala. Spala je mirno, gotovo so jej lepe sanje sladile mir in jej na novo rodile mnogo krasneje podobo, kakor je bila ta. Čudno je bilo meni. „Morda si jej sedaj leto pravil, kar se bode kmalo zgodilo,“ mislil sem si. Vsaj ona je tudi tega vredna, blaga duša je to in skoraj se mi je svet nevreden zdel, da prebiva ona na njem. Spoznal sem pa na njenem kašljanji, da ne bode več dolgo. Njen duh se je že tudi manj pečal z zemskimi rečmi, kakor z nadzemskimi. Mati povedala mi je potem, da ne mara prav nič za igrače več.

Odšel sem spat. Precej, ko sem se zbudil drugo jutro, grem k njej. Tudi ona bila je že zbudjena, bila je malo bolj vesela in njeno stanje zdelo se mi je mnogo boljše od včerajšnjega, le kašelji, ki jo je nekterekrali prisilil, strašil me je. Naenkrat pokaže, smeje se skozi okno na vzhod, kjer je začelo vzhajati velejasno solnce izza gora. Kakor zamaknjena gledala je ta velečastni prizor. Vprašam jo potem, zakaj jej to tako dopade. Odgovorila mi je, da takrat, kedar je solnce, vstane in gre z materjo na vert. Kar več jej ni bilo sedaj ostati v postelji, kedar je le kako hojo čutila, poslušala je in se nadejala, da pride mati ali pa sestra z obleko in ona vstane. Kmalo

bila je njena želja spolnjena. Mati je prišla z obleko, lepo jo umila in oblekla in ko je bilo gorkeje, peljal sem jo na vert. Počasno je hodila, prejšnje skočnosti ni bilo več opaziti na njej. Na vertu vsedla se je k meni in glavo naslonila name. Zajčeki so prihiteli precej k njej. Berhko so skakali krog nje in pričakovali, kedaj jim kaj dade. Vzela je z velo roko košček kruha iz žepa, ga razlomila in podelila vsakemu malo, a nagovarjala je ni več tako ljubo, kakor prej, le manjšega vzela je v naročje.

Sosedova deklica bila je ednako bolna. Zelo je skerbela za njo, vselej, kedar jej je jed ostala, prosila je, naj jo ponesó k sosedu njeni prijateljici. Ko je sosedova zvedela, da sem jaz doma, prosila je vedno mater, naj jo pelje k meni na vert. Drugi dan zgodilo se je to. Tužno je bilo gledati bolni deklici. Govorili niste več toliko, kot poprej, in čutil sem, da med njima ednega manjka, ki bi posredoval govorico. Pravil sem jima jaz razne reči, kazal druge podobe, ktere sem nalašč za nju v mestu nabral in menil sem začasno, da so se vernile lanske počitnice, a pogled na njuna obraza, ktera sta že prihodnost značila, prevaril me je, da se sedanost dokaj loči od preteklosti. Sosedova bila je do večera pri nas, potem sem jo jaz peljal domov.

Na večer prisvetile so na sinje nebo krasne zvezde. Kakor očarana zerla je moja sestra na nebo v te svitle zvezde. Vedno me je popraševala, kako daleč so od nas in kedo gori prebiva. Pravil sem jej, da je gori silno lepo, in da se na njih sprehajajo take deklice, kakor je ona, in se igrajo z angelji. Tamo tergajo cvetlice in je v vence pletó, lepo pojo in poslušajo godbo angeljsko. Radost se jej je znala na licih in upljivo je vpirala svoje velike oči v zvezde. „O kako rada bi jaz prišla tje na zvezde!“ vzdihnila je, ko sem jo jaz iz njenih sanj zbudil, rekši jej, da je že čas spat iti. Menil sem vedno, da se jej oberne zdravje na boljše, pa vsaki dan mi je to upanje podiral. Sestrica je vedno bolj hirala, kakor cvetlica je venela. V enakej meri z boleznijo tergala se je vez, ktera jo je vezala na zemljo. Le malo kedaj zamogla je še iti na vert. Naposled sem jo moral nositi, revica oslabela je tako, da ni mogla več hoditi. Roke so jej bile suhe, sama kost jih je bila. Na vertu vsedel sem se ž njo proti solncu, da jej je ogrevale bolne ude. Naslanjala mi je trudno glavico na persi in skerbno se k meni tišala, kot bi se bala, da jo kedo ne vzame. Pritekli so vselej zajčeki k nama, toda ni je jemala več v naročje. Jaz sem kakega pobral ter ga kaj nagovarjal ali spraševal, kakor je ona sama prej delala. Sladek smeh se jej je vselej zbudil na ustnah in ni se mogla zderžati, da ne bi pogladila krotke živalice s svojo velo roko. Tudi tigra je zastonj se približevaje hodila krog nje, pogledala jo je, malo nasmejala se jej, to je bilo vse. Pripovedal sem jej, kaj bodeva vse počela in kamo pojdeva, kedar ozdravi, hoteč jo s tem malo razveseliti, pa spoznal sem, da to ni imelo več dosti vspeha pri njej, kmalo je zavernila govorico na zvezde, na angelje in nebesa. Govoril sem jej potem o teh rečeh, a to jej je pa bolje dopadlo, kako rada je poslušala to! Po svojej prijateljici je vedno popraševala in razložiti sem jej moral na tanko njeno stanje. Kedar sva bila zopet na večer v spavnici, gledala sva zopet podobe, iz med

vseh bila jej je pa najdražja in najljubša ona, ktera je predstavljala smert detetovo. Po celo uro jo je gledala, in vselej sem jo moral znova razlagati. — Zdravnika se je nekako čudno bala, kar skrila se je pod odejo, kedar je prišel. Popraševal sem ga zarad nje, toda nikoli mi ni odgovoril po mojej želji.

Bilo je nek lep dan kimoveca, bila sva zopet s sestrico na vertu, ko mi prinese stareja sestra nemilo novico, da je sosedova deklica na naglo umerla. Menil sem, da se moja sestra tega zelo prestraši, pa ni bilo tako. Ko je slišala, kaj sestra pripoveduje, žalostno je prizdignila kodrasto glavico in sestro pogledala, kot bi hotela reči: po čemu mi to praviš, vsaj sem vedela, da se tako zgodi. Ko je šla sestra proč, zmoglo jo je vendar žalostno čutje in milo je začela plakati. Tolažil sem jo, a ravno takrat bila je ura poldan in zapela sta znonova mertvaško pesem. Sedaj ni vsa moja tolažba zdala nič, gorke solze žalosti lila je na mojih persih. Zopet sem jo hotel tolažiti, pa skoraj mi je bilo nemogoče, silno žalosten bil sem tudi jaz. Le k njej je silila vedno. Obljubil sem jej, da jo nesem precej po jedi tje, kar sem tudi storil.

Deklica ležala je na odru v belo oblečena in s cveticami ovenčana, krog nje pa so bile svete podobice razpostavljene. Ročice imela je sklenjene in oči na pol odperte.

„O kako je lepa,“ začudila se je moja sestra in jo prijela za ročico, pa kakor bi jo bil pičil gad, tako hitro je zopet zmaknila roko. „Pa ni dobro odeta, ker je merzla“, dejala je in me pogledala, kot bi hotla reči, naj jo jaz odenem. Vprašala je mertvo dete marsikaj, pa nekako milo se jej je storilo, ker ni dobila nobenega odgovora. Utihnila je in nepremično zerla vanjo, kot bi si hotela njeno obličje dobro vtisniti v spomin, da jo tamo gori na zvezdah zopet spozna. Kmalo šla sva potem domov. Drugi dan na popoldan zakopali so njeno prijateljico. Nekako pooblačilo se je sedaj njeno čelo in strah bral se jej je na obličji, ko je slišala zvoniti. „Kaj bo pa potlej ž njo, ko je zakopljejo?“ vprašala je in zvedavo gledala me, kaj bom odgovoril. „Vsaj ne ostane v zemlji,“ dejal sem jaz, „angelji pridejo precej na večer po njo in jo ponesejo seboj.“ Nekako neverno je zmajala z glavo, sedaj bilo je prvič, da mi ni verjela, hitro sem se rešil iz zadrege, vzamem ono podobo umerlega deteta, ter jej pokažem na podobi resnico mojih besedi. Tu leži mertvo dete na postelji, nad njim pa nesó angelji ednako dete. Nekako zadovoljna bila je sedaj, ker je videla, da se godi res to, kar sem jej pravil.

Njej bilo je vedno slabeje, od dne do dne bila je huja bolezen in nekatere večere smo menili, da gotovo umerje. Verstili smo se domači, da smo bili po cele noči pri njej. Tako bilo je eden teden; bolezen je bila huda, toda le najmanjše tožbe ni bilo čuti od nje. Kašel je ponehal, postala je naenkrat vesela in že sem menil, da je prebolela, a ni bilo tako. Bolezen je začasno odjenjala, da jo pozneje toliko huje napade. Bilo je v soboto večer. Noč bila je jasna in lepa. Brezštevilna zvezd lesketalo se je na nebu, luna pa je mirno plavala med njimi, svojimi sestrami. Jaz sem sedel pri postelji bolne moje

sestrice, ktera je ravno spala. Terpke misli so me navdajale in mi težile tužno serce. Mati prišla je večkrat pogledat in ker sem jo jaz zagotovil, da nocoj ne bode še umerla, rekla je, da pojde spat. „Ako bi kaj zahtevala bolnica, rekla mi je, naj le malo z nogo vdarim po tleh, bo že ona slišala in prihitela gori.

Kmalo potem se prebudi sestrica, odperla je oči in me dolgo nepremično gledala. Ravno sem jo hotel ogovoriti, ko vpraša s tihim glasom po materi. Jaz vdarim z nogo ob tla in ta hip so se čule stopinje po stopnicah. Rahlo se je nasmejala materi in jo poljubila, potem pa zopet tako zvedavo zerla v me. Skerbno je mati pogledovala zdaj njo, zdaj mene. Stegnila je roke proti meni, jaz se sklonim k njej, ovije mi svoje vele rokice krog vratu: „O kako te imam rada“, dejala je in me poljubila, pa čutil sem njen leden poljub, oči so bile vperte v me, dihala pa ni več. Njene roke so odpadle od mojega vratu, duša je poletela gori med zvezde, kamor je tako želela, telo pa je ležalo tužnokrasno pred manoj. Obupno je vskriknila mati in vila roke same žalosti. Jaz pa sem stal kakor okamnjen tu pred njo. Matere nisem mogel tolažiti, vsaj sem bil sam tolažbe potreben. Strašno mi je bilo hudo. Kako rad bi se bil zjokal, a žalost bila je prevelika. Soba bila mi je pretesna, šel sem na prosto. Same žalosti nisem se vedel kam dejati. Proti jutru dejali smo jo na oder. Sestra spletla jej je lep venec in ga ovila jej krog glave, mati jo je oblekla v belo obleko, jaz pa sem poskerbel drugo, po vsem se trudil posnemati ono podobo, ktera jej je toliko dopadla. Vsak, kedor jo je obiskal, moral se je solziti, kajti kakor nadzemsko bitje ležala je tu. Krog usten zibal se jej je blagosten smeh, gledala je ednako ljubeznjivo, kakor v življenji. Pokopali smo jo zraven njene prijateljice, meni pa ni bilo več ostati doma. Nekaka otožnost se me je polastila, vse me je spominjalo na njo. Nasadil sem na oba groba cvetlice, ju okopal in odšel od doma k nekemu prijatelju, da tamo malo pozabim svojo žalost. Kmalo prišel je čas, da sem moral zopet v Ljubljano. Vesel in žalosten sem bil vselej kedar sem se spominjal ljube sestrice. Prišel sem zopet na počitnice, pa vse se mi je nekako prazno zdelo doma, ker nje ni bilo. Poprašal sem po tigri, a mati mi je povedala, da je kmalo po njeni smerti nekamo zginila. Zajčkov tudi ni več bilo, podušil jih je neki lovski pes, ko so bili na vertu.

To me je žalilo. Popravil sem zopet gomili na pokopališči, zasadil nanje rakito. Ni mi bilo ostati doma, odšel sem žalosten k prijatelju, da si razvedrim tužnega duha.

Denar.

Denar, denar, denar,
Ti premožno stvar:
Komur ljubo se smeješ,
Mu radost v serce seješ;
Kjer tebe ni,

Tam vse stoji,
Jok se glasi;
Denar, denar, denar,
Ti vsemu svetu si vladár!

V. Kurnik.

Aleksander Ivan knez Potemkin,

ruski carski maršal.

(Životopisna črtica; po virih spisal Jos. Cimperman.)

(Dalje.)

Občilo s knezom ni bilo težavno, da-si tudi se je redko kedaj prav „po domače“ vedel proti svojim podložnikom; treba je bilo pazljivem biti, da se ni niti najmanj žalila knezu urojena čestiželjnost, od nekedaj njegovega značaja največja slabost. Vsakedo, tudi prvi njegovi generali so morali biti nanznanjeni, predno so govorili z njim in mnogokrat jim je bilo čakati pol dne, ali celo po teden dni, dokler jih je knez sprejel. V njegovi navzočnosti se je bilo vesti z najvišjim spoštovanjem in dokler ni knez sam koga ogovoril ali ga česa vprašal, se ni derznil nikedo izpregovoriti. Pripetilo se je, da so katerikrat celo princi in njemu jednaki dostojanstveniki pričakovali dovolitve za avdijenco vse dopoldne v njegovih sprednjih sobanah in kedar se jim je velelo vstopiti, je bilo čudno gledati, kako veličestno se je nosil Potemkin, in kako spoštljivo in resno prišleci. Na njegovem dvoru je bilo treba strože gledati nego na carjevem, da se je ravnalo po zahtevah etikete in kedar je knez popotoval po mestih ali sicer znamenitejših krajih, so ga, kakor da je carinja navzoča, pozdravljali z vonenjem, streljanjem, razsvetljavo in svečanostimi, s kratka, skazovali so mu čast, kakoršna pristoji le kronanim glavam. A tudi pri sovražnikih si je znal knez pridobiti najvišjega spoštovanja ter jih je naučil, ponižno se mu klanjati. Kedar se je bilo podalo mesto Bender, je sprejel knez v najlepši svoji opravi, obdan od svojih generalov pod baldahinom turške poslanike, kateri so mu kleče, z obrazom v tla obrnjenim in z rokami na persih prekrizanimi izročili na srebernem pladnji mestne ključe. Ko jim je bil odgovoril, poljubili so mu noge ter potem odlezli nekoliko stopinj od prestola. Tudi na carskem dvoru se mu je morala vedno dajati takova čast, kakor sicer drugod. Njemu samemu se ni bilo treba oglašati, da bi prišel pred carinjo, kajti prost mu je bil ustop vsako uro dneva. Iz tega se lahko sklepa, kako visoko je vladarica čislala Potemkina, katerega je pri vsaki priliki odlikovala s posebnim spoštovanjem pred vsemi drugimi. Naravno, da mu je ta vslužnost pri carinji napravila mnogo nevoščljivcev, a redko katerikrat se je kdo derznil, da bi javil količkaj svoje zavisti, kajti knez, umevajoč dosežati od malega do velicega najvišje spoštovanje, je v takovih okolišnostih brez vsacega ozira ravnal in gorjé njemu, kedor mu ni skazoval dolžne časti ali kedor je delal njegovemu povelju nasproti ali se je osmelil grajati njegova dejanja. V dokaz jeden sam pripetlje. Nekovega generallajtnanta T., kateri je bil po knezovi protekciji dvignen v to častno službo, čegar duševne sposobnosti so bile pa zelo skromne, je knez rad preziral pri različnih prilikah. Serdit zaradi tega preziranja je porabil T., pozabivši svojega duševnega uboštva, ko je bil nekoč povabljen h knezu na obed, to okolnost, ter je na-

peljal govorico o prevzetnosti in kako le-ta znižuje človeka, vse, se vé, da bi se maščeval nad knezom. Potemkin, zapazivši njegovo podlo nakano, mirno vpraša generala: kedo je menj škodljiv družbi in državi, človek, ponosen na svoje duševne kreposti in istinite zasluge, ali puhloglavec, katerega je dvignilo srečno naključje na višek in ki je zato pohlevnejši od prvega? General in drugi navzočniki odgovoré, da poslednji. „Dobro,“ deje Potemkin, „jaz zase ne pazim na to, je li jeden nesposobnik med mojimi generali več ali menj, državi pa in njim, kateri zaradi sposobnosti zaslužijo biti povišanim, ne more goditi, da so podložniki osobi, svojimi zaslugami globoko pod njimi stoječi. Vaša razsodba, gospod general, me napotuje, da poplatim zasluge, kakor jim gre. Po obedu imate takoj zapustiti armado po mojem ukazu in na vaše mesto postavim nekoga, kateri sme biti ponosen na svoje duševne kreposti kakor vi na svojo ničevost.“

General je moral zapustiti armado in Katarina, vedna varuhinja knezove časti, je le na prošnjo njegovo dovolila ob službo dejanemu generalu tudi penzijo.

Kakor sem že omenjal, se je Potemkin od mladosti pično držal dnevnega redu, ali za hoditi spat in vstajati ni imel nikake določne ure. Čestokrat, posebno, kedar je nameraval izvršiti kako znamenito namero ali je pretila nevarnost njemu podložnim bojnim četam, je knez, da-si v postelji, prečul vse noči. A poleg tega se vedno na razširjenje svoje slave mislečemu Potemkinu, kateri se je mogel posluževati vseh zložnosti, ne čudi toliko svet, kakor skoraj brez slehernega počitka delajočemu general-lajtnantu njegovemu Bubovu.*

Knez, kedar ni mogel spati, je dal poklicati k sebi Bubova, da takoj izvrši naredbe, ki so mu včasi prišle po noči na misel. Bubov, vedno pripravljen slušati knezove ukaze je prišel vselej na hip in opravljen kakor po dnevi ter je pisal ali precej izvršil knezova naročila. Mnogo noči je dakle zvesti služabnik prebil brez spanja a kedar je zjutraj knez vstal; je bil zopet prvi pri njem, poročal mu je o dogodkih noči in je odpravil ukaze knezove, ko se je le-ta po svoji vsakdanji navadi jedno uro kopal.

Potemkin sam se je čudil, kako je moči biti Bubovu poleg vse brez-

* Bubov tudi rodem Rus, sin necega oficirja, je bil polkovniški lajtnant pri konjici, kedar ga je bil knez imenoval svojim adjutantom. Zaradi izvanrednega talenta in pridnosti ga je Potemkin še prej nego pred štirimi leti s carinje dovolitvijo povzdignil do generallajtnanta. V bojnih časih Bubov ni spal več kakor 2—3 ure na dan in še tedaj razven ovratnice popolnem opravljen ter na stolu sedeč. A poleg tega je bil vedno vesel. Bolezni ni poznal. Obedoval je pri knezovi mizi, kjer je bilo na izbero jedi in pijače, ali vsegdar je bil zelo zmeren. Žganih pijač se je ogibal, kakor tudi občila z lepim spolom, dasiravno so ga povsod spoštovali zaradi prijaznivega in vljudnega vedenja. Jedno strast pa je imel; igravec je bil. Vsako uro po noči se je lahko našel pri igri. Tudi je bil zelo gizdav v obleki ter je hodil vedno s klobukom pod paziuho ali tudi jezdil je mnogokrat gologlav, pozabivši pokriti se. Tega se je navadil pri knezu. Sicer je bil Bubov, kakor skoraj vsi Rusi, dober vojak in se je junaško vedel pri oblegi Očakova za kar je prejel red sv. Jurija.

pokojne delavnosti tako zdravemu in veselemu, ker je imel vedno toliko opravil in je zatorej vžival menj nočnega počitka od njega.

Po kopeli so strežniki opravili kneza in kedar se je to končalo, je molil kratko jutranjo molitev, potem zajutrekoval čokolado in liker. Ako je bil dobre volje, igrati mu je morala njegova dvorna kapela * nekatere komade za juternico, pri kateri so morale biti često navzoče tudi nekatere pevke, da so s petjem in igranjem na godbina orodja vedrile Potemkinu duhá, po mnogem mišljenji vtrujenega. Mnogokrat je povabil knez svoje krasotice na zajutrek. Ako je pa kneza terpinčila nevolja, kar se je tudi često pripetilo, ni smel priti pred-enj nikdo, razven istih, kateri so imeli opraviti pri njem; tudi je moralo biti vse tiho okrog njega.

Po zajutreku je prišel vselej Bobov ter izročil knezu došla pisma; ostal je pri njem tako dolgo, da mu je dal knez znamenje odstopiti. Potem so smeli h knezu njegov državni tajnik, telesni zdravnik in naposled vsi tujei, kateri so imeli opraviti ž njim.

Kedar so vsi odšli, se je zaklenila soba knezova; ostajal je vsegdar po jedno uro sam.

V svoji sobi je vselej moral imeti mizo, na nji papirja in pisalo, kratko sreberno paličico in pilico, dalje zaboječek dražih kamenov različnih barv. Kedar je knez o čem premišljal ali snoval naredbe, igral se je s kamenci, da se mu niso misli zmedle, ali je pilil sreberno paličico, ali tudi sestavljal s kamenci različne podobe ter se veselil njih blišča. Kar je knez tako sklenil, je takoj načertal na papir, in kedar je ukazal odpreti vrata, je izročil svoje sklepe Bubovu, da jih izverši.

Skoraj nikdar Bubov ni smel izpregovoriti, prišedši pred kneza, ako ga sam ni ogovoril ali o čem vprašal, kakor je bila njemu navada. Ravno tako ni smel niti Bubov, niti kateri domačih ljudi kedaj opominjati kneza kake stvari, kajti imel je izversten spomin. Jeden njegovih strežajev je pozneje pripovedoval, kako je bil knez serdit, ako ga je kedo česa opomenil če tudi z lepo besedo. Nekoč se je bil namreč namenil knez iti pogledat grad, stoječ blizo glavnega stanu, in sicer je to odločil za prihodnji dan. Potemkin, najberž zadržan po važnih opravilih, drug dan ni odšel, kamor je bil namenjen. Strežaj, ne misleč, kako zopern je knezu vsak opomin, se je derznil, spomniti svojega gospoda na nameravani ogled. Takoj ga je pognal knez iz službe in le zaradi njegove zvestobe in pridnosti mu je dal milostno penzijo, katero je do smerti vžival na jednom knezovih posestev.

Iz tega se lahko sklepa, kako težavno je bilo včasi imeti opraviti s knezom. Kakor domačini, tako so morali tudi tujei vsegdar jemati strogo ozir na muhe knezove, ako si niso hoteli nakopati na glavo nevolje in jeze njegove. Nekov prusk major je bil prišel kakor bojni kurir v opravilih do kneza in čakal je štiri tedne brezvspešno na avdijenco. Naveličavši se dolzega

* Knez je imel vedno pri sebi po 60 najizbornejših godcev in tudi mnogo lepih pevkinj. Imel je dalje igralcev in dobrih operistinj. V ostrogih so se skoraj vsak dan dajale glediščine igre in vsi so jih smeli brezplačno obiskovati.

čakanja, ide sam k njemu in ga prosi, da bi ga odpravil. Knez takoj nevoljen zaradi silnosti majorjeve, mu ukaže brez vsacega odgovora nemudno zapustiti glavno bivališče. Tako se je zgodilo tudi poslaniku iz Georgije, kateri je bil prišel h knezu v Jasi in mu je bilo čakati čez leto, predno je smel iti domov. Ker so mu že pohajali novci, prosil je kneza nekov na cesti, naj ga odpravi in mu da novcev za odhod. Knez mu odgovori: „Jaz nimam niti tebi, niti tvojemu gospodarju odgovarjati; takoj se lahko odpraviš. Novcev se ti da, kolikor jih potrebuješ.“ In brez vsacega odgovora se je odpotil poslanik še istega dne.

Pred obedom, ako ni knez pisal lastnoročno carinji ali ni imel drugih opravil, se je vselej kam peljal. Spremljala sta ga njegov dvorni kavalir, rodom Rus, bogat grof in komornik carinje, in njegov adjutant Bubov. Kedar se je knez vernil, je podpisaval izgotovljena pisma, dajal ukaze in navadno ob dvéh je šel obedovat.

Knežov dvor je bil ne le odličen po mnogih služabnikih, temveč tudi sicer je bil enak dvoru vsacega kralja. Vedno je bilo navzočih mnogo gostov in dragih jedi in vin je bilo v izobilji. Pri obedu je godla dvorna kapela in pevke so pele. Pri takovih prilikah je bilo moči videti kneza brezskerbnega in prijaznjivega. Če tudi je bilo njegovo vedenje veličastno, vendar je z vsakim gostom brez razlike vljudno občil. Se vé, véasi ga njegove muhe tudi tu niso zapustile, a navadno je odhajal vsak povabljenec vesel in zadovoljen od njegove mize. Potemkin je pa ostajal vedno zvest načelom zmernosti in skerbec za ohranitev svojega zdravja ter za svojo duševno krepost, se je zelo izbirčno posluževal vseh jedi in pijač.

Po obedu, terpečem obično 2—3 ure, se je knez pogovarjal kake pol ure svojimi gosti. Potlej se je dal zopet zakleniti, da je nekaj časa premišljal.

(Dalje prihodnjič.)

Dobro jutro.

Tamna noč zginuje,
Dan se približuje
In petelin poje,
Voši nam po svoje:

Dobro jutro!

Svit danice gine,
Enkrat še z višine
Ljubo nam pokima:
Zginula je tmina.

Dobro jutro!

Zlata zora sveti. —
Slišiš ptice peti?
Lepo žvergolijo,
Ko stvaram želijo:

Dobro jutro!

Solnce ko prisije,
Svoje žarke lije
Zlate po planjavi,
Serčno nas pozdravi:

Dobro jutro!

Ko pastir ovčice
Žene na planice,
Trobi, da odmeva
Krog, in nam veleva:

Dobro jutro!

Zdaj zvoné zvonovi,
Nas budé glasovi,
Hvalimo da Njega,
Stvarnik ki je vsega.

Dobro jutro! P.

O ustanku Madjarov 1848. l.

(Spisal Fr. Jaroslav.)

Cesar Ferdinand je po smerti svojega očeta se udal Madjarom vsaj na toliko, da se je začel nazivati: Ferdinand V., kralj ogerski. Tudi je ukazal, da se imá latinskemu izvorniku ogerskih postav madjarski prevod pristavljati.

Dne 6. jun. 1839 l. je ogerski zbor znova pričel svoje seje, in med drugim je sklenil tudi to, da se ima mesto latinskega jezika izključivo madjarski jezik vpeljati v vse urade in šole. Dne 12. marca 1843. l. je cesar znova osebno odperl ogerski zbor, in po mnogih vihnih sejah ga je sklenil dne 12. nov. 1844. l.

Ustanek poljski v Krakovem in v Galiciji 1846. l. je mnogo vplival na Ogersko, vendar javni mir se ni kalil nikjer toliko, da bi bilo treba večega vojaškega posredovanja. Malo bolj pa je zaveršalo 1847. l. v peštanskem komitatu, kjer sta radikalca Niary in Szentkiralyi zelo razžaljivo govorila. Dvorna pisarna je zahtevala, da se opravičita, pa na Košutov predlog je komitat zahtevanje odločno zavrželo.

Dne 31. jan. 1847. l. je umerl palatin, nadvojvoda Jožef, in njegovo mesto je prevzel nadvojvoda Štefan. —

Dne 12. nov. 1847. l. je Ferdinand zopet odperl ogerski zbor v Požunu, in zbrane zastopnike ogerske krone je nagovoril po madjarski, ne po latinski, kakor je bilo običajno. Madjarski ogovor je zbudil največo navdušenost, in vihnari „eljeni“ so odbijali po dvorani. Sivobradi starci so jokali od veselja, da so doživeli to čast in srečo, da jih njihov kralj po domače pozdravlja in nagovarja, kajti dobrih 300 let sem je zgolj latinščina gospodovala. V zboru samem pa so se pokazale tri stranke; opozicija pod Košutom in Batthianom, avstrijska vladna stranka pod Somšičem, Dessewfy-om in Babarczy-em, pa liberalno konservativna stranka pod Szecheny-om. Opozicija je imela trojen namen: da povzdigne madjarski živelj, da pospešuje materijalno blagostanje Ogerske in reši času primerne prevredbe, in da čuva ogerski ustav in samozakonstvo. Kraljevi predlogi, ki jih je vlada na dnevni red postavila, bili so tako liberalni, da so osupnili samo opozicijo. To pa je vlada učinila zgolj zato, da si ukloni vse stranke. Po mnogem razgovarjanju in pretresovanju je dospela tudi na Ogersko novica, da je prestolj kraljevski na Francoskem prevernjen, in ta novica je položje ogerskega zbora jako spremenila; opozicija namreč je začela odkrito govoriti in naravnost kazati, kamo merijo njene težnje. Odsek te stranke je dne 15. marca 1848. l. postavil teh-le 12 točk: Narodu odgovorno, ali od Avstrije neodvisno ministerstvo ogersko; odstranjenje cenzure; sklicanje zbora vsako leto v Buda-Pešto; versko svobodo in enakopravnost pred postavo; poklicanje ogerske vojaščine domu, in odstranjenje tujih polkov iz Ogerske; prisego vojaščine na ustav; narodno gardo; pomiloščenje vseh politiških jetnikov; porotne sodnije; svobodo nauka; zvezo s Sedmograško, in odstranjenje dvorne pisarne. Te točke je tako rekoč ves madjarski

narod odobril, in tudi zbor požunski jih je sprejel. In koj na to je odšla deputacija z državno adresno pod načelnštvom Košutovim na Dunaj, in prebivalstvo dunajsko jo je z velikim veseljem sprejelo. Dne 16. marca je cesar privolil vse, kajti dvori evropski v strahu in stiski tistih dni drugega niso znali in mogli. Palatin, nadvojvoda Štefan, je bil imenovan za cesarjevega namestnika, nekakega podkralja ogerskega, Batthiany pa za načelnika neodvisnega ogerskega ministerstva.

Dovoljenje neodvisnega ministerstva se je koj tistega večera v Pešto sporočilo, in vest je bila z vshtitjenjem sprejeta. Zbor je odobril Szemerevo tiskovno postavu, ki pa je bila zelo smešna. Na Ogerskem so takrat nenavadno malo čitali, in vendar je Szemere zahteval kaveije 20.000 za dnevnik, in 10.000 za dvakrat na teden izhajajoč list. V tem vrenju se je marsikaj sklenilo brez vsega premisleka, in drugače skoraj ni bilo mogoče; svobodnostne ideje so tudi naobražene nekako opojile in omamile. V vihrici se je sprejelo vse kar se je nasvetovalo, naj si je bilo še tako krivično, samo če je merilo na blagor madjarskega naroda.

Preden se je zbor razšel, imel je prestati hudo borbo z vlado dunajsko, kterej je žal bilo, da je tako hitro odjenjala in toliko privolila Ogerskej, vzlasti neodvisno ministerstvo, v katerem je sedel Ludovik Košut, njej najnevarniši mož; kajti je znal s svojo priljubljenostjo in zgovornostjo vse strasti madjarskega naroda užgati, in ministerstvo ogersko na svojo roko spraviti. Dunajske vlade ni bila volja, da odstopi Ogerskej upravljanje vojne in državnih dohodkov, zategadelj ni poterčila od Batthiany-a predloženih ministrov ogerskih. To pa je na Ogerskem vse po koncu spravilo; Batthiany je hotel svoje zvanje odložiti, pa nadvojvoda palatin je pomiril razburjene duhove, in obljubil, da se hoče on na Dunaju potegniti za ogerske zadeve in prava. Tudi v Pešti je bilo vse po koncu, rudeče zastave so se razobešale, in viharni „eljeni“ na republiko so se razlegali po mestu. Dunajski kabinet se je sedaj v drugo udal madjarskemu pritisku, in sam cesar je šel na Ogersko, da je kot kralj Ferdinand V. zbor sklenil dne 11. apr. 1848. l., pri kterej priliki je poterdil postavu o vmeščanju ogerskega ministerstva. V tem ministerstvu so sedeli naslednji možje: Jarnej Szemere za notranja opravila; knez Pavel Esterhazy za zunanja opravila; Ludovik Košut za finance; Franc Deak za pravosodje; Lazar Messaros za vojno; baron Jos. Eötvös za nauk in bogočastje; grof Štefan Szechenyi za komunikacijo; Gabriel Klauzal za kupčijstvo in kmetijstvo; in ministerski načelnik grof L. Batthiany brez pravega opravilstva.

Dne 14. apr. 1848. l. je došlo ministerstvo v Buda - Pešto, in ogerska dvorna pisarna je bila pri priči odstranjena. Pod palatinovim predsedstvom je vsak dan bilo ministersko posvetovanje, da bi se zadeve deželne vredile. Pa ljudstvo ni imelo pravega zaumena o novej svobodi, in jelo je čez ojnice stopati. Kmetje so si lastili vinograde, polje in gozde graščinske, češ, to je sedaj vse naše. Ministerstvu je jelo bolj in bolj prigrevati, kaj bode početi z neukim ljudstvom, ki silo dela; verh tega so mu presedale tudi finančne zadeve.

Kralj je zahteval od Ogerske, da mora prevzeti $\frac{1}{4}$ državnega dolga, t. j. nekaj nad 10 milijonov, ali Madjari so se temu zahtevanju na vso noč vpirali. Na vse verh je Madjarom zagrozila nova in velika nevarnost, — gibanje med nemadjarskimi narodi ogerske krone, v Banatu, na Hervaškem, na Sedmograškem in v vojaški granici. Teh nemadjarskih narodov nikakor ni bila volja, da se ukloné oholosti madjarskeje, kajti tudi oni imajo starih pravic, kakor uni. Ministerstvo ogersko je bilo sestavljeno iz zgolj Madjarov in madjaronov, in najhuji med njimi je bil odpadnik L. Košut, ki je javno pokazoval svoje strastno sovraštvó do Slovanov.

Že 1843. l., ko je zbor sklenil, da madjarski jezik mora biti uradni jezik ogerske krone, oporekali so jako živahno hervaški poslaniki, da nikakor ni pravično, da madjarski živelj nemadjarskega zatira. In ko je nek Hervat latinski govoriti začel, zagnali so Madjari strašen hrup, vse od kraja so kričali in oporekali, in celo v zapisnik niso hoteli sprejeti latinskega govora.

Da si Slovani ogerske krone obvarujejo svojo narodnost in odbijejo oholost madjarsko, začeli so se zbirati na posvetovanje: Serbi v Karlovcu in Hervati v Zagrebu, Hervati so zahtevali, da se trojedina kraljevina v edno celoto spoji, in Serbi so zahtevali, da se vsi oni predeli komitatov, po katerih serbski narod stanuje, zlijejo v eno skupino. Sedaj je ogersko ministerstvo sprevidelo, da ta reč ne bo dala z lepa se poravnati, kajti tega si je je bilo svesto, da Slovani ne bodo žertvovali svojih prirojenih pravic Madjarom na ljubo. Razpor med Madjari in Slovani je postal silnejši od dne do dne, in ker je bilo to jako po godu vladi dunajskeje, začela se je Slovanom približevati, vzlasti od onega dne, ko je Košut v zboru požunskem zahteval, da se imajo ogerski polki iz Italije domu poklicati, kajti zmage avstrijske na Italijanskem bi bile le na škodo ogerskeje svobodi in neodvisnosti. Da tega in takega zahtevanja Avstrija ni mogla odobriti, to se umeje samo ob sebi, vzlasti pa, ker so bili avstrijski Slovani gotovi, da rešijo Avstrijo propada. Hervaški ban Jelačić je tudi kar brez ovinkov izpovedal, da hoče samo cesarja v Insbruku slušati, nikdar pa ne ogerskega ministerstva v Pešti.

To izjavo je cesarski dvor z veseljem sprejel, ter dotično stranko podpiral, s perva bolj skrivaje, pozneje čedalje očitneje. In Madjari, ki so za terdno se nadejali, da samostojnost Ogerske je že dognana reč, sprevideli so sedaj, da pri teh in takih okolnostih se ne bodo obderžali in nemadjarskih narodov sebi pokorili, razen z orožano silo, in zato je dne 17. maja ministerstvo izjavilo, da se mora ustrojiti mobilna garda. To izjavo so Madjari z vshitjenjem sprejeli in odobrili. Dne 5. jul. 1848. l. se je zopet sešel ogerski zbor, ki ga je v kraljevem imenu nadvojvoda Štefan odperl. Košut je zahteval 200.000 mož in 42 milijonov gld. denarja, da se more na vso moč primeržen upor jugoslovanski zadušiti. „Damo jih!“ zaklical je poslanik Nyari. Košut je ukazal postaviti nemudoma banknotno tiskarno, in izdajati po goldinarske in po dvagoldinarske bankovce. Ali koj se je oglasil avstrijski finančni minister Kraus, in prepovedal ogerske bankovce takraj Litave; pa Košut nasproti je prepovedal avstrijske po goldinarske in dva goldinarske bankovce unkráj Litave.

Tudi je Košut v honvedskeji opravi, s sabljo ob bedru in narodno zastavo v roki avgusta meseca prepotoval vso Oggersko unemajoč Madjare na boj.

Da kralja pregovoré in na energično postopanje proti Serbo-Hervatom pripravijo, šla je madjarska deputacija dne 5. sept. pod načelnštvom Pazmandy-a na Dunaj prosit, da se oggerski polki domu pokličejo, da tako morejo proti upornikom bojevati, ter da se dvor v Pešto preseli, da tako kralj s svojo osebo navzočnostjo politiko oggerske vlade pozakoniti. V 60 kočijah se je odpeljalo 120 poslanikov v Schönbrunn k zaslišanju; pa niso bili zaslišani, in zato so se nemudoma povernili na parnik, da se berzo odpelajo v Buda-Pešto. Kljubovaje so nekateri poteknili rudečih peres za klobuke, in na parniku so razvili rudečo zastavo. Ravno ta dan je prinesla „Agramer Zeitung“ cesarsko pismo, da so banu Jelačiču, kterega so bili ali vsled svoje slabosti in kratkovidnosti, ali vsled svoje zvižajnosti odstavili, povernjena njegova zvanja.

(Dalje prihodnjič.)

Tolažba v nadlogi.

Žalostni dnevi so prišli sestrama. Gosti oblaki so se vzdigali že davno na nebu njune mladosti, in nikoli ni se jima hotlo razjasniti. Nebo je bilo tako temno, kakor je bilo prazno vsega veselja v njunih persih; njuna serca takó pusta, kakor je travnik pust o veliki suši.

„Oh! spregovori ena sestra, kako veselo šumljajo sreberni valovi tihega potoka, in urno hitijo proti svojemu cilju! moji dnevi pak tako žalostno tekó, in ne jemljejo seboj moje otožnosti; moj cilj kaže se mojim očém nedosegljiv!“ — In skeleče solzé vternejo se ji in padejo v sreberne valove prijaznega potoka; globoko vzdihne in v tihem ponočnem zraku nje zdihljej počasi umira.

— Kaj delajo sedaj naš očka? vpraša druga sestra s tresočim glasom, in solzice se ji vlijejo po bledem obrazu.

Takó stojite v globoko žalost vtopljeni sestri na oknu, in si tolažbo iščete v solzah. Solnce je še malo minut poprej v veličastni svetlobi žarilo se na golih verhovih visokih planin, sedaj je na enkrat zginilo, in ž njim sta zginila zlati odsvet na potokovih valovih in večerna zarja, ki je robove peči v škerlat oblačila.

Tako zgine vsaka slava, vsaka čast, tako zgine tudi vse veselje tega življenja.

V sveti tihoti vstaja sedaj vedno veličastneje blede luna, in v njenih srebernih žarih svéti se tisoč solzie, za ktere veliki svet nič ne vé. Solze so dar nebeški, zato da se ž njimi naša žalost ali v veselje raztopi, ali pa nas vnovič v otožnosti okrepi, da ne obnemoremo.

Solze so zadnji dar ljubezni naše, in kadar že nič družega ne moremo dati svojim ljubljencem, posvečujemo jim svoje solze. In ker sestri družega

niste imele, v znamenje svoje ljubezni ste posvečevale svoje solze očetu, ki je bil sicer oddaljen od nju, in vendar tudi blizo.

Pusti, naj solze obilno tečejo; saj kedar jih človek za druge preliva, zábi sam ná-se in na svojo nadlogo.

Ali, draga otroka, kje je vaju mamika?

Tam le sedi tiho v svoji sobici, vsa zamišljena. Globoka žalost ji persi napolnuje. Tisoč skerbi, tisoč nadlog počiva na nje slabih ramah. Pokoja ne pozná ne mirú; terpeča mati nima veselja v svojem življenji.

Terpeča mati?! Ktera mati ne terpi? življenje vsake matere je nerazvezljivo združeno s terpljenjem in žalostjo, ki jo veže na ljubljence, in vendar je vsredi vseh nadlog ena, edina mati, ktere nobena druga umerljiva stvar nadomestiti ne more.

In med terpljenjem je nekaj, kar ji v njenemu spolu lastni slabosti moči daja, in to je — ljubezen.

Ko vidiš mater, ki cele dolge noči zraven postelje bolnega otroka bedi, na vsako dihanje pazi, vsak tripljej njegove žile posluša: rudečica, ki barva blede obličje bolnega otroka, daja ji novo moč — k novemu terpljenju. To je osoda vsake matere!

Ali dans je god dobre mamike, kako je to, da so serca vendar otožna, in da v očéh igrajo obilne solze? Naka! ne jokajti več! raje hitite k svoji dobri mamiki in voščite ji, kar le čisto otroško sercé želeti more svoji dobri materi. Ali morebiti je žalost vdušila vama besede, da ji ne morete? Saj sercu ni treba dosti, da čuti svojo osodo! Iz vajinih oči bode brala, kaj ji dobra otroka voščita, in v solzah, ki obilno tečejo iz vajinih oči, videla bode zalogo tiste ljubezni, ktero ji namesti očeta posvečujeta.

Pusti, naj solzé obilno tečejo; saj kedar jih človek za druge preliva, zabi sam ná-se in na svojo nadlogo.

Tedaj ga ni veselja na svetu, da bi mu ne bile pridružene solze in žalost; ni ga sercé, da bi ne čutilo žalosti in tuge!

Takó je bilo tudi tukaj.

Sestri ste bile v prvi svoji mladosti, in kako prazno veselja je bilo njuno življenje, kako je kervavelo njuno serce! Ali naka! One ste našle tudi tolažbo v svoji žalosti, našle ste balzam za svoje kervaveče serce v svetem križi. Ondi pred Jezusovim križem videl sem nedolžni stvari klečati in goreče moliti. Očka so bili daleč proč, mamika so žalovali, nič več niste mogle zvedeti, kaj se v daljavi godi: tedaj ste iskale in našle tolažbo za svojo žalost pri Jezusu!

Le zunajni videz je to, kar moremo videti in poznati! In kedar vidimo na tem svetu mnogokrat pobožne — sestre — jokati in solze prelivati, briše nevidljiva roka solze na njihovih bledih obrazih. Vidimo sicer pobožne vzdihati pod jarmom zatajejanja in nadlog; ne vidimo pa tiste nebeške milosti, ki jim ta jarm polajšuje in slajša. Njihovo življenje dozdeva se nam brez veselja in žalostno, ker ne moremo videti mirnega in jasnega nebá v njih sercih. Podobni so skrinji zaveze v puščavi, ki je bila od zunaj s kožo po-

krita, ter ni kazala nobene lepote, nobenega blišča, od znotraj pa je bila iz čistega zlatá.

Oh, ko bi mogli videti pobožnim v serce, v katerem prebiva gospod Bog, koliko čuda bi videlo naše okó! Videli bi, kakó neprenehoma k Bogu pošiljajo svoje molitve; čudili bi se tistemu svetemu ognju, ki brez nehanja gori na altarlji njihovega serca; videli bi na zadnje, da Gospod v tem svetišči prebiva!

Zares, terpljenje je delež izvoljenih na tem svetu; ali tolažba v njih žalosti je Jezus!

V resnici, kedar Gospod iz svojega sedeža v nebesih na ta svet gleda, ne more videti nič častitljivejšega, nič veličastnejšega, kakor krepostno dušo in čisto serce! Ne vidi nič plemenitejšega, kakor skrivši terpečo krepost! Bogu samemu živi krepost skrita pred očmi umerljivih. In kedar okoli nje vse molči, kedar je nebo temno oblačno in zemlja je pusta, njeni vidokrog je vendar jasen, na njenem nebu vendar zvezde migljajo, in njeno sercé je mirno. Mirno tečejo ji ure življenja, in nadepolna bliža se cilju tega življenja, kjer tisoč vitezov tega sveta v strašen obup popadajo! . . .

Terpljenje je delež izvoljenih na tem svetu; ali tolažba v njih žalosti je Jezus.

St. K.

Družba sv. Mohora.

Razpošiljatev družbinih knjig se je danes pričela in bodo čč. gg. družbeniki knjige prejeli po versti, kakor so škofije tiskane v „Koledarju“.

Ker smo število družnikov v zadnjem listu naznanili, ostaja nam poročati o računu in nekterih točkah ki so važne za prihodnje leto 1879.

Družba sv. Mohora je imela od 1. avgusta 1877 do 1. avgusta 1878 25.755 gld. 62 kr. dohodkov in 25.752 gld. 94 kr. stroškov. Matici je priraslo 166 gld. v gotovini.

Za prihodnje leto 1879 razpisuje družbin odbor sledeča

Družbina darila:

a) **Sto in štirideset gold.** za štiri krajše izvirne povesti, vsaki po 35 gold., v obsegu vsaj $\frac{1}{2}$ tiskane pole in

b) **Sto in štirideset gold.** za štiri podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 35 gold., v obsegu $\frac{1}{2}$ tiskane pole.

Najbolje ustrezajo družbinemu namenu: razprave o narodnem gospodarstvu, poduki iz pravoslovja, naravoslovja in zdravilstva. čertice iz cerkvene ali posvetne zgodovine, potopisi, životopisi slavaih mož itd. Tudi primerne pesmi in spise pošteno-šaljivega zapopadka bode odbor z veseljem sprejel.

Pisatelje pa, kateri za družbo pišejo, prosimo, naj ne zabijo, da njihovih spisov ne bere le peščica bralcev, temveč več nego 25.000 udov jih prebira; izmed braveev pa pripada ogromna večina priprostemu ljudstvu, zato spisi nikdar naj ne bojo previsoki ali preučeno osnovani in sestavljeni. Ložej so priprostemu človeku umljivi, prej ga bodo podučili in mu blažili um in serce.

Rokopisi naj se družbinemu tajniku pošljejo do **1. majnika 1879** brez podpisanega imena, katero naj se priloži v zapečatenem listu. — Prisojena darila bodo izplačana na god sv. Mohora dne 12. julija 1879.

Namenjene so pa družnikom prihodnje leto 1879 sledeče knjige:

1. „**Slovenski Goffine**“ — to je razlaganje sv. meše, beril in evangelj ob nedeljah in vseh praznikih cerkvenega leta s primernimi keršanskimi nauki. II. snopič. Ureduje L. Ferčnik, dekan v Žabnicah.

2. „**Šmarnice presv. Jezusovega Serca**“. Navod, kako Jezusovo presveto Serce čestiti in njegove čednosti posnemati oziroma na Našo ljubo Gospo Jezusovega Serca. Spisuje slavnoznani pisatelj č. g. Janez Volčič, župnik v Šmarjeti. Premišljevanja so razdeljena na vsak den meseca majnika, z vsakim premišljevanjem se ujema posebna molitev in izgled. Tako uravnana knjiga bode služila za duhovne vaje v cerkvi, pa tudi v premišljevanje domá. Obsegala bode v obliki „Nebeške hrane“ kaci 25—27 pol.

3. in 4. „**Spisovnik za Slovence**“. Sèstavil Andrej Praprotnik, nadučitelj in ravnatelj I. mestne šole v Ljubljani. Po kazalu bode „Spisovnik“ obsegal: „Vvod: Kako prav in dobro pisati. — **Pervi del.** Listi in opravilna pisma — Splošna vodila. — Zgledi raznih listov. — Sporočilni listi. — Prosilni listi — Zahvalni listi. — Voščilni listi. — Milovalni listi. — Povabilni listi. — Posvetovalni listi. — Opominjevalni listi. — Izgovarjalni listi. — Odgovorni listi. — Razni listi. — Listnice. — Prošnje. — Spričala in poterdila. — Razna javna naznanila. — Razna naznanila. — Grobni napisi. — **Drugi del.** Gospodarsko, obertnijsko, opravno in trgovsko zapisovanje. — Občenje. (Pošiljanje po vozni pošti, naznanila po telegrafu, vožnja po železnici; denarji, mera in vaga, državna pisma, banke, loterija.) — **Tretji del.** Medsebna pisma. — Pogodbe. — Dolžna pisma. — Poroška pisma. — Prepustna pisma — Tergovinstvo in menjice. — Poslednja sporočila. — Varstvo in skerbstvo. — Zemljiščine stvari. — **Četerti del.** Razna sodnijska opravila. — Porote. — Notarji in njih opravila. — **Peti del.** Občinske stvari, župovanje. — Dačne stvari. — Vojna postava. — Kolek.

Že iz kazala se razvidi, da bode knjiga zeló obširna, obsegala bode najmanje 26—28 pol v Koledarjevi obliki; zato nadomesti „Spisovnik“ dve drugi družbini knjigi.

5. „**Občna zgodovina**“. Spisuje gosp. profesor Josip Staré. VI. snopič konča nemško zgodovino srednjega veka in pripoveduje zgodbe Francozov in Angležev do konca srednjega veka.

6. „**Koledar za leto 1880**“ z raznoverstnim podučnim in zabavnim berilom.

Duhovske spremembe v Kerški škofiji.

Preč. gosp. Ehrlich Ant., mestni fajmošter v Strassburgu, je postal korar stolne cerkve, dekan in fajmošter pri sv. Hemi. — Preč. g. korar Rauscher Jan., prošt in dekan, se je od sv. Heme preselil za fajmoštra stolne cerkve v Celovec. — Fare so dobili č. gg.: Richter Ant., zakristan in kaplan pri glavni fari v Celovcu, farno Sokolovo; Gross Juri, fajmošter v Nemškem Grebinji, farno Glanhofen; Riedl Jož, kaplan v Šmarji, farno na Komu in Kristyniak And., provizor v Št. Jakobu v Lesah, ondoto farno. — Prestavljeni so č. gg. kaplani: Kanal Jož, iz nemške Kaplje za oskerbov. kaplana v Meiselding; Wipfler Ig. iz Ettendorfa v Roje in Sirnik Jan. iz Terga v Požarnico. — Kot kaplani nastopijo pastirsko službo gg. bogoslovci: Inanger Jan. v Ettendorfu; Hain Jož. v nemški Kaplji; Klemenčič Ant. v Šmarji in Robas Nace Št. Martnu nad Belakom. — Č. g. Ažman fajmošter v malem Št. Vidu, je stopil v stalni pokoj.